

VLADA CRNE GORE

Gospodin Milojko Spajić, predsjednik
Gospodin Dragan Krapović, ministar odbrane
Gospodin Ervin Ibrahimović, ministar vanjskih poslova

Podgorica, 02. 04. 2026.

Poštovani predsjedniče Vlade,
poštovani ministri odbrane i vanjskih poslova,

Ambasada Palestine u Crnoj Gori je u saopštenju [„Osuđujemo saradnju Ministarstva odbrane Crne Gore i izraelske vojske”](#), 6. februara 2026. godine navela da osuđuje „kontinuiranu saradnju između Ministarstva odbrane Crne Gore i izraelske vojske i njene vojne industrije”.

Prošle godine je [BIRN objavio istraživanje](#) 4. avgusta u kojem se navodi da je “Ministarstvo ekonomskog razvoja, uz saglasnost Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva odbrane i MUP-a, u martu i aprilu 2024. izdalo dvije dozvole za izvoz oružja Izraelu tokom trajanja vojne ofanzive na Pojas Gaze”.

Uočili smo da do danas navedena ministarstva nijesu reagovala na ove navode.

Imajući u vidu ozbiljnost iznijetih tvrdnji, a u svjetlu obaveza Crne Gore prema međunarodnom pravu, očekujemo da precizno informišete javnost o tome da li Crna Gora ostvaruje bilo kakav oblik izvoza, uvoza ili druge vrste trgovine municijom ili bilo kojom vojnom opremom sa Izraelom, kao i da li postoje zaključeni ugovori, sporazumi i dozvole u toj oblasti koji se primjenjuju. Ako takvi ugovori i sporazumi, odnosno dozvole postoje, očekujemo da ih objavite, kao i da ih momentalno raskinete.

Ove navode potvrđuju i prethodna saradnja između Crne Gore i kompanija koje opremaju vojsku Izraela, čijom se opremom sprovodi genocid u Gazi, odnosno vrše ratni zločini na Zapadnoj obali i južnom Libanu. Navodno, Ministarstvo odbrane Crne Gore i MO Izraela su potpisali ugovor o nabavci minobacačkih sistema koje proizvodi Elbit Systems u iznosu od 20 miliona eura¹, a prema Budžetu Crne Gore za 2025. godinu, izdvojena su 25 miliona eura za Spike protivoklopni sistem koji proizvodi izraelski Rafael Advanced Defence Systems².

Naglašavamo da je prema podacima Ministarstva zdravlja Gaze, koje prenosi Aljazeera, od početka rata do 16. februara 2026. godine u napadima Izraela na područje Gaze i Zapadne obale stradalo najmanje 72.063 Palestinaca. Podaci pokazuju da su stradanja civila nastavljena i nakon proglašenja tzv. primirja 10. oktobra 2025. godine, od kada su do sredine februara 2026. ubijene još 603 osobe. Ove brojke odražavaju minimalni broj žrtava, s obzirom na to da nezavisne studije

---

¹ <https://www.standard.co.me/drustvo/crna-gora-ce-od-izraela-kupiti-vojnu-opremu-vrijednu-20-miliona-eura>

² <https://www.vijesti.me/vijesti/politika/733590/nato-zahtjevi-kostaju-75-miliona-budzetom-za-2025-predvidjena-nabavka-opreme-i-vozila-za-vojsku-crne-gore>

ukazuju da je stvarni broj žrtava vjerovatno daleko veći, jer je sistem za registraciju smrti praktično nefunkcionalan, dok je hiljade tijela i dalje pod ruševinama.

Podsjećamo da je Međunarodni sud pravde u predmetu Južna Afrika protiv Izraela (2024) odredio privremene mjere, utvrdivši da su prava Palestinaca u Gazi na zaštitu od djela zabranjenih Konvencijom o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida „vjerovatna” (*plausible*), odnosno da postoji dovoljno osnova da se smatra da su ta prava ugrožena i da zahtijevaju hitnu zaštitu.

Sud je naložio Izraelu da preduzme sve mjere u okviru svoje moći da spriječi činjenje djela iz člana II Konvencije o genocidu, što uključuje: ubijanje pripadnika grupe, nanošenje teških povreda fizičkog ili mentalnog integriteta, te namjerno podvrgavanje grupe životnim uslovima koji treba da dovedu do njenog potpunog ili djelimičnog uništenja.

U takvim okolnostima, svaka odluka o izvozu ili uvozu naoružanja i vojne opreme zahtijeva posebno strogu procjenu u odnosu na međunarodne obaveze Crne Gore, uključujući:

- obaveze iz Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju genocida, prema kojoj države potpisnice imaju trajnu obavezu da preduzimaju sve razumne mjere kako bi spriječile genocid. Prema presudi ICJ u predmetu Bosna i Hercegovina protiv Srbije (2007), odgovornost države za neispunjavanje ove obaveze javlja se kada država zna ili bi trebala znati za postojanje stvarnog rizika od genocida, a nije preduzela sve mjere koje su bile u njenoj moći i koje bi mogle doprinijeti sprečavanju genocida. To podrazumijeva i obavezu uzdržavanja od pružanja pomoći (poput isporuke naoružanja) ako postoji jasno saznanje i rizik da bi se ta sredstva mogla koristiti za kršenje međunarodnog prava, što je u skladu sa članom 16. Nacrta pravila o odgovornosti država (ILC) koji propisuje da država koja pomaže drugoj u izvršenju međunarodno protivpravnog čina snosi odgovornost ako to čini sa znanjem o okolnostima i ako bi taj čin bio međunarodno protivpravni akt da ga je sama izvršila;
- obavezu poštovanja međunarodnog humanitarnog prava prema zajedničkom članu 1 Ženevskih konvencija, koji propisuje da se “ugovornice obavezuju da u svim prilikama poštuju i obezbijede poštovanje ove Konvencije”, a prema ažuriranom komentaru Međunarodnog komiteta Crvenog krsta (ICRC-a) iz 2016. godine, izričito se zahtijeva od država ugovornica da se “suzdrže od transfera oružja ako postoji očekivanje, zasnovano na činjenicama ili poznavanju ranijih obrazaca ponašanja, da bi se takvo oružje koristilo za kršenje Konvencija” (paragraf 162);
- zabranu transfera naoružanja prema Ugovoru o trgovini oružjem (ATT): shodno članu 6, stav 3 ovog Ugovora, Crna Gora ne smije odobriti nikakav transfer konvencionalnog naoružanja ili municije ako u trenutku odlučivanja ima saznanja da bi se to naoružanje moglo koristiti za činjenje genocida, zločina protiv čovječnosti ili teških povreda Ženevskih konvencija iz 1949. godine. Takođe, član 7 obavezuje državu da odbije izveznu dozvolu ukoliko postoji “preovlađujući rizik” da će oružje biti upotrijebljeno za teške povrede međunarodnog prava ljudskih prava.

U svjetlu navedenog, uključujući nalaze Međunarodnog suda pravde o postojanju rizika od genocida, kao i obaveze koje proizilaze iz Ženevskih konvencija i Ugovora o trgovini oružjem, jasno je da Crna Gora ima dužnost da se uzdrži od izvoza i drugih oblika saradnje s Izraelom u oblasti

naoružanja jer postoji rizik od njegove upotrebe za izvršenje ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti ili genocida.

Naše organizacije i mi građanske aktivistkinje izražavamo najoštrije protivljenje svakom obliku trgovine oružjem, vojnom opremom ili drugom vrstom vojne saradnje Crne Gore sa Izraelom, odnosno izraelskim kompanijama, kao i drugim kompanijama posrednicima, sve dok traje vojna ofanziva u Gazi za koju Međunarodni sud pravde drži da predstavlja i rizik od genocida. Podsjećamo da je i Međunarodni krivični sud, čija je Crna Gora država članica, 21. novembra 2024. izdao naloge za hapšenje izraelskog premijera i bivšeg ministra odbrane Izraela zbog zločina protiv čovječnosti i ratnog zločina izgladnjivanja kao metoda ratovanja.

Naglašavamo da u takvim okolnostima ne postoji oblik saradnje koji bi se mogao smatrati neutralnim ili tehnički opravdanim — svaka isporuka oružja, svaka dozvola i svaki ugovor potencijalno doprinosi sistematskim zločinima nad palestinskim civilnim stanovništvom. Crna Gora, kao država koju međunarodni ugovori i sopstveni Ustav obavezuju na poštovanje međunarodnog prava, ne smije biti partner u lancu snabdijevanja koji vodi ratnim zločinima i genocidu.

Zahtijevamo da bez odlaganja objavite potpune i precizne informacije o svim oblicima trgovine oružjem i vojne saradnje između Crne Gore i Izraela koja je na snazi posljednjih godina, kao i da hitno obustavite takvu trgovinu ili saradnju ako ona postoji.

1. Akcija za ljudska prava (*Human Rights Action* – HRA)
2. Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO)
3. Centar za ženska prava
4. Društvo crnogorsko – palestinskog prijateljstva
5. Građanski pokret solidarnosti sa Palestinom
6. Centar za demokratiju i ljudska prava (CEDEM)
7. Centar za istraživačko novinarstvo (CIN CG)
8. Centar za demokratsku tranziciju (CDT)
9. Centar za građansko obrazovanje (CGO)
10. Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA
11. Crnogorska LGBTIQ asocijacija Kvir Montenegro
12. ERA – Savez za jednaka prava LGBTI osoba na Zapadnom Balkanu i u Turskoj
13. Institut za medije Crne Gore (IMCG)
14. Juventas
15. PRIMA
16. Sigurna ženska kuća (SŽK)
17. Asocijacija SPEKTRA
18. Crnogorski komitet pravnika za zaštitu ljudskih prava i sloboda
19. Ruka Ruci
20. KSENA – Centra za savjetodavne podrške osobama sa iskustvom nasilja
21. Naša akcija
22. Građanska alijansa
23. Inicijativa mladih za ljudska prava (YIHR)
24. Crnogorski PEN centar

25. Crnogorsko filološko društvo
26. Korina
27. Kuća
28. Natura
29. Bona Fide
30. Ipso Facto
31. Romska organizacija mladih „Koračajte sa nama – Phiren Amenca”
32. Aktivna zona
33. Crnogorska fondacija za HIV i virusne hepatitis
34. Centar za afirmaciju RE populacije - CAREP
35. Udruženje raseljenih Roma i Egipćana sa kosmeta u Crnoj Gori
36. Dr Martin Schneider-Jacoby Association (MSJA)
37. Antifašisti Cetinja
38. Fond za progresivne politike
39. Montenegro Education
40. Ekološki centar Delfin, Kotor
41. Opštinsko udruženje multiple skleroze Bijelo Polje
42. Društvo za kulturni razvoj „Bauo“
43. Udruženje LGBTQ žena "Stana"
44. Crnogorski ženski lobi
45. Agencija za lokalnu demokratiju - LDA Montenegro
46. Forum mladi i neformalna edukacija - Forum MNE
47. Avlija
48. Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore (UMHCG)
49. Udruženje “Štrpci - Protiv zaborava”
50. Dina Bajramspahić, građanska aktivistkinja
51. Marija Backović, građanska aktivistkinja
52. Paula Petričević, građanska aktivistkinja
53. Milena Bešić, građanska aktivistkinja